

Vrij Nederland 28e detective- en thrillergids: 'vertaalniveau daalt'

De 28e detective- en thrillergids van *Vrij Nederland* is uit. Daarin komt in de redactionele inleiding van de A-Z-gids op pagina 65 de volgende zinsnede voor: 'Sommige van onze recensenten klagen over het teruglopende niveau van de vertalingen uit met name het Engels. Maar ja, misdaad betaalt.'

Misschien betaalt misdaad, maar niet aan vertalers. Vertalen loont niet. Zou het soms daaraan liggen – als het al waar is? Het gemiddelde tarief voor dit soort boeken schommelt al jaren tussen de 3 en de 4,5 cent per woord. Goed, er zijn ook uitgeverijen die er het modelcontract voor aanbieden, maar zij vormen een kleine minderheid. De vertaler zwoegt dus al jaren voor hetzelfde tarief, terwijl het leven steeds duurder wordt. Om het hoofd boven water te houden, zal de vertaler dus naar een hogere productie moeten overschakelen. En dat kan gevolgen hebben voor de kwaliteit. Er zijn ook vertalers die maar een – uiteraard beter betaalde – baan hebben aangenomen. Het inkomen een beetje verhogen door een beurs is een onmogelijkheid. Beurzen worden alleen verstrekt aan literair vertalers die met het modelcontract in de hand een als literair aangemerkt boek vertalen.

Verder besteden uitgeverijen steeds meer werk uit. Een freelancer is immers goedkoper dan een redacteur. De freelance persklaarmakers en correctoren werken ook al jaren voor hetzelfde tarief, van 0,3 (drietiende!) tot 0,45 cent per woord voor persklaarmakers, en 0,03 (driehonderdste!) tot 0,045 cent per woord voor correctoren, terwijl alles steeds maar duurder wordt. Ook zij zullen productie gaan draaien om toch nog maar brood op de plank te hebben. Vaak wordt door de redactie op de uitgeverij nauwelijks gekeken naar het eindresultaat van deze inspanningen. De redactie is onderbezet en overwerkt.

Een andere oorzaak zou kunnen zijn dat er geen opleiding bestaat voor deze tak van vertalen. Er is van alles georganiseerd voor literair vertalers. Voor de groep waarover we het nu hebben, bestaat er niets. Terwijl het voor hen juist zo belangrijk zou zijn omdat zij geen prachtig geschreven werkjes voor zich krijgen, maar vaak belabberde originelen. Misschien moeten in de Verenigde Staten de auteurs ook productie draaien, en misschien wordt daar ook bezuinigd op redacteurs,

Boekvertalers

Over het vak, de vertaler, de wereld en het boek

<http://www.boekvertalers.nl>

want de Nederlandse vertaler struikelt over de fouten in de boeken uit dat land. Niet alleen tik- of stijlfouten, maar ook verhaallijnen die niet kloppen, feiten die niet kloppen, en nog veel meer. Dat mag de vertaler voor dat hongerloontje allemaal zelf corrigeren, waarvoor – uiteraard onbetaalde – research moet worden gedaan.

Het is dus haast, haast, haast wat de klok slaat. Vanwege de soms krappe deadline, en vanwege de noodzaak het hoofd boven water te houden tegen een tarief uit het jaar nul, zonder inflatiecorrectie. En zo sappelen de vertalers maar door, onopgemerkt en onbezongen. Zo heeft *Vrij Nederland* in de A-Z-gids niet de moeite genomen de namen van de vertalers te vermelden. Of aan te geven wélke titels dan niet goed waren vertaald. Zo worden alle detective- en thrillervertalers over één kam geschoren en krijgen ze een trap na – ook de goede.